

FASCISME – HVAD ER DET?

Leon Trotskij

Uddrag fra et brev til en engelsk kammerat, 15. november 1931; trykt i The Militant, 16. januar 1932

Hvad er fascisme? Betegnelsen stammer fra Italien. Var alle former for kontrarevolutionær diktatur fascistiske eller ej (det vil sige før fascismens fremkomst i Italien)?

Det tidligere diktatur i Spanien under Primo de Rivera, 1923–30, betegnes af Komintern som et fascistisk diktatur. Er dette korrekt eller ej? Vi mener, at det er forkert.

Den fascistiske bevægelse i Italien var en spontan bevægelse blandt store masser med nye ledere fra menige rækker. Den er i sin oprindelse en plebejisk bevægelse, styret og finansieret af store kapitalistiske magter. Den udsprang fra småborgerskabet, slumproletariatet og endda i et vist omfang fra de proletariske masser; Mussolini, en tidligere socialist, er en »selvgjort« mand, der er vokset frem af denne bevægelse.

Primo de Rivera var en aristokrat. Han beklædte en høj militær og bureaukratisk stilling og var øverste guvernør i Catalonien. Han gennemførte sit magtovertagelse med hjælp fra statslige og militære styrker. Diktaturerne i Spanien og Italien er to fuldstændig forskellige former for diktatur. Det er nødvendigt at skelne mellem dem. Mussolini havde svært ved at forene mange gamle militære institutioner med den fascistiske milits. Dette problem eksisterede ikke for Primo de Rivera.

Bevægelsen i Tyskland svarer for det meste til den italienske. Det er en massebevægelse, hvor lederne benytter sig af en hel del socialistisk demagogi. Dette er nødvendigt for opbygningen af massebevægelsen.

Det egentlige grundlag (for fascismen) er småborgerskabet. I Italien har den en meget bred base – småborgerskabet i byerne og landbefolkningen. Også i Tyskland findes der en bred base for fascismen (...)

Man kan sige – og det er til en vis grad sandt – at den nye middelklasse, statens embedsmænd, de private administratorer osv. kan udgøre en sådan base. Men dette er et nyt spørgsmål, som må analyseres (...)

For at være i stand til at forudse noget med hensyn til fascismen er det nødvendigt at have en definition af dette begreb. Hvad er fascisme? Hvad er dens grundlag, dens form og dens kendetegn? Hvordan vil dens udvikling forløbe? Det er nødvendigt at gå frem på en videnskabelig og marxistisk måde.

HVORDAN MUSSOLINI SEJREDE

Fra »Hvad nu? Et afgørende spørgsmål for det tyske proletariat«, 1932

I det øjeblik, hvor den borgerlige diktators »normale« politimæssige og militære ressourcer sammen med dens parlamentariske dække ikke længere er tilstrækkelige til at holde samfundet i en tilstand af ligevægt – indtræder det fascistiske regimes tid. Gennem det fascistiske apparat sætter kapitalismen gang i masserne af det vanvittige småborgerskab og banderne af deklasserede og demoraliserede lumpenproletarer – alle de utallige mennesker, som finanskapitalen selv har drevet til fortvivelse og vanvid.

Bourgeoisiet kræver et grundigt arbejde af fascismen; når det først har tyet til borgerkrigsmetoder, insisterer det på at få fred i en årrække. Og det fascistiske apparat udfører et grundigt arbejde ved at bruge småborgerligheden som en rambuk og ved at overvinde alle forhindringer på sin vej. Efter at fascismen har sejret, samler finanskapitalen direkte og øjeblikkeligt alle suverænitetsorganer og -institutioner, statens udøvende, administrative og uddannelsesmæssige beføjelser, hele statsapparatet sammen med hæren, kommunerne,

universiteterne, skolerne, pressen, fagforeningerne og kooperativerne i sine hænder som i en skruestik af stål. Når en stat bliver fascistisk, betyder det ikke blot, at regeringsformerne og -metoderne ændres i overensstemmelse med de mønstre, Mussolini har fastlagt – ændringerne på dette område spiller i sidste ende en underordnet rolle – men det betyder først og fremmest, at arbejderorganisationerne i vid udstrækning udslettes; at proletariatet reduceres til en formløs tilstand; og at der skabes et administrationssystem, der trænger dybt ind i masserne og tjener til at forhindre proletariatets uafhængige samling. Netop deri ligger fascismens kerne.

(...)

Den italienske fascisme var den umiddelbare følge af reformisternes forræderi mod det italienske proletariats opstand. Fra det tidspunkt, hvor krigen sluttede [Første Verdenskrig], var der en opadgående tendens i den revolutionære bevægelse i Italien, og i september 1920 resulterede den i, at arbejderne besatte fabrikker og virksomheder. Proletariatets diktatur var en kendsgerning; det eneste, der manglede, var at organisere det og drage alle de nødvendige konklusioner heraf. Socialdemokratiet blev bange og trak sig tilbage. Efter sine dristige og heroiske anstrengelser stod proletariatet tilbage i tomrummet. Den revolutionære bevægelses sammenbrud blev den vigtigste faktor i fascismens fremvækst. I september gik det revolutionære fremstød i stå, og allerede i november fandt fascisternes første store demonstration sted (besættelsen af Bologna).

[NOTE: Den fascistiske voldskampagne begyndte i Bologna den 21. november 1920. Da de socialdemokratiske byrådsmedlemmer, der havde vundet kommunalvalget, kom ud af rådhuset for at præsentere den nye borgmester, blev de mødt af skudveksling, hvor 10 blev dræbt og 100 såret. Fascisterne fulgte op med »straffeekspeditioner« ud i det omgivende land, et højborg for de »Røde Ligaer«. »Aktionseskadroner« af sortskjorter i køretøjer stillet til rådighed af store jordbesiddere overtog landsbyer i lynangreb, hvor de slog og dræbte venstreorienterede bønder og fagforeningsledere, ødelagde radikale hovedkvarterer og terroriserede befolkningen. Opmuntret af deres lette sejre iværksatte fascisterne derefter storstilede angreb i de store byer.]

Det er sandt, at proletariatet, selv efter katastrofen i september, var i stand til at føre defensive kampe. Men socialdemokratiet var kun optaget af én ting: at trække arbejderne ud af kampen på bekostning af den ene indrømmelse efter den anden. Socialdemokratiet håbede, at arbejdernes føjelige opførsel ville genoprette borgerskabets »offentlige mening« mod fascisterne. Desuden satte reformisterne endda stærkt sin lid til hjælp fra kong Viktor Emanuel. Indtil sidste øjeblik forhindrede de med alle midler arbejderne i at gå i kamp mod Mussolinis bander. Det hjalp dem ikke spor. Kronen og den øverste del af borgerskabet gik over på fascismens side. Da socialdemokraterne i sidste øjeblik blev overbevist om, at fascismen ikke kunne holdes i skak ved lydighed, opfordrede de arbejderne til en generalstrejke. Men deres opfordring endte i en fiasko. Reformisterne havde så længe holdt krudtet tilbage i frygt for, at det skulle eksplodere, at da de endelig med skælvende hånd satte en brændende lunte til det, antændtes krudtet ikke.

To år efter sin opståen var fascismen ved magten. Den forankrede sig takket være, at den første periode af dens herredømme faldt sammen med en gunstig økonomisk konjunktur, der fulgte efter depressionen i 1921–22. Fascisterne knuste det vigende proletariat ved hjælp af småborgerskabets fremstormende kræfter. Men dette blev ikke opnået med et enkelt slag. Selv efter at han havde overtaget magten, fortsatte Mussolini sin kurs med behørig forsigtighed; han manglede endnu færdige forbilleder. I løbet af de første to år blev ikke engang forfatningen ændret. Den fascistiske regering antog karakter af en koalition. I mellemtiden var de fascistiske bander travlt beskæftiget med køller, knive og pistoler. Kun på denne måde blev den fascistiske regering langsomt skabt, hvilket indebar en fuldstændig kvælning af alle uafhængige masseorganisationer.

Mussolini opnåede dette på bekostning af en bureaukratisering af selve det fascistiske parti. Efter at have udnyttet det småborgerlige lags fremstormende kræfter kvalte fascismen det i den borgerlige stats skruestik. Mussolini kunne ikke have handlet anderledes, for desillusioneringen blandt de masser, han havde forenet, udgjorde den mest umiddelbare fare, der lå forude. Fascismen, der er blevet bureaukratisk, nærmer sig meget andre former for militær- og politidiktatur. Den besidder ikke længere sin tidligere sociale opbakning. Fascismens vigtigste reserve – småborgerskabet – er blevet beskrevet. Kun historisk inert gør det muligt for den fascistiske regering at holde proletariatet i en tilstand af splittelse og hjælpeløshed. (...)

I sin politik over for Hitler har det tyske socialdemokrati ikke været i stand til at tilføje et eneste ord: det nøjes med mere tungtvejende at gentage, hvad de italienske reformister i deres tid udførte med større temperament. Sidstnævnte forklarede fascismen som en efterkrigspsykose; den tyske socialdemokrati ser i den en »Versailles«- eller krisepsykose. I begge tilfælde lukker reformisterne øjnene for fascismens organiske karakter som en massebevægelse, der vokser frem af kapitalismens sammenbrud.

[NOTE: Versailles-traktaten, der blev pålagt Tyskland efter 1. Verdenskrig; hvis mest forhadte træk var den uendelige tribut til de sejrende allierede i form af »erstatninger« for krigsskader og -tab. Den »krise«, der henvises til i ovenstående afsnit, var den økonomiske depression, der ramte den kapitalistiske verden efter Wall Street-krakket i 1929.]

Af frygt for arbejdernes revolutionære mobilisering satte de italienske reformister al deres håb til »staten«. Deres slogan var: »Hjælp! Victor Emmanuel, læg pres på!« Det tyske socialdemokrati mangler et sådant demokratisk bolværk som en forfatningstro monark. Derfor må de nøjes med en præsident – »Hjælp! Hindenburg, læg pres på!«

[NOTE: Feltmarskal Paul von Hindenburg (1847–1934), en junkergeneral, der blev berømt under Første Verdenskrig og senere blev præsident for Weimarrepublikken. I 1932 støttede socialdemokraterne hans genvalg som et »mindre onde« i forhold til nazisterne. Han udnævnte Hitler til kansler i januar 1933.]

Mens han kæmpede mod Mussolini, det vil sige, mens han trak sig tilbage foran ham, kom Turati med sit blændende motto: »Man skal have mandighed til at være en kujon.« [Filippo Turati (1857–1937), det italienske socialistpartis førende reformistiske teoretiker.] De tyske reformister er mindre sprudlende med deres slagord. De kræver »Mod til at være upopulær« (*Mut zur Unpopularität*) – hvilket i sidste ende kommer ud på det samme. Man må ikke frygte den manglende popularitet, som er fremkaldt af ens egen fejhed og forsøg på at indgå kompromiser med fjenden.

Identiske årsager frembringer identiske virkninger. Var begivenhedernes forløb afhængigt af den socialdemokratiske partiledelse, ville Hitlers karriere være sikret.

Man må dog indrømme, at det tyske kommunistparti også har lært meget lidt af den italienske erfaring.

Det italienske kommunistparti opstod næsten samtidig med fascismen. Men de samme forhold med revolutionært lavvande, som bragte fascisterne til magten, bidrog til at hæmme det kommunistiske partis udvikling. Det gjorde sig ikke klart, hvor omfattende den fascistiske fare var; det lullede sig selv ind i revolutionære illusioner; det stod uforsonligt i modsætning til enhedsfrontspolitikken; kort sagt var det ramt af alle disse børnesygdomme. Ikke så mærkeligt! Det var kun to år gammelt. I dets øjne fremstod fascismen blot som »kapitalistisk reaktion«. De særlige træk ved fascismen, der udspringer af småborgerskabets mobilisering mod proletariatet, var det kommunistiske parti ude af stand til at få øje på. Italienske kammerater oplyser mig om, at med Gramsci som eneste undtagelse ville det kommunistiske parti ikke engang overveje muligheden for, at fascisterne kunne gribe magten. Når den proletariske revolution først havde lidt nederlag, når kapitalismen først havde holdt stand, og kontrarevolutionen havde sejret, hvordan kunne der så være nogen yderligere form for

kontrarevolutionær omvæltning? Hvordan kunne borgerskabet gøre oprør mod sig selv! Sådan var kernen i det italienske kommunistpartis politiske linje. Desuden må man ikke glemme, at den italienske fascisme dengang var et nyt fænomen, der netop var ved at tage form; det ville ikke have været en let opgave, selv for et mere erfarent parti, at skelne dens specifikke træk.

[NOTE: Antonio Gramsci (1891–1937): en af grundlæggerne af Det Italienske Kommunistparti, fængslet af Mussolini i 1926, døde han i fængslet 11 år senere. Han sendte et brev fra fængslet på vegne af det italienske partis politiske komité, hvor han protesterede mod Stalins kampagne mod Venstreoppositionen. Taglatti, der dengang var i Moskva som den italienske repræsentant i Komintern, holdt brevet tilbage. Gennem hele Stalin-æraen blev mindet om Gramsci bevidst udslettet. I afstaliniserings-perioden blev han imidlertid »genopdaget« af det italienske kommunistparti og officielt hædret som en helt og martyr. Siden da har der været betydelig international anerkendelse af hans teoretiske skrifter, især hans fængselsnotater.]

Ledelsen i det tyske kommunistparti gentager i dag næsten ordret den holdning, som de italienske kommunister tog udgangspunkt i; fascismen er intet andet end kapitalistisk reaktion; set fra proletariats synspunkt er forskellen mellem forskellige former for kapitalistisk reaktion uden betydning. Denne vulgære radikalisme er desto mindre undskyldelig, fordi det tyske parti er langt ældre, end det italienske var på et tilsvarende tidspunkt; desuden er marxismen nu beriget af den tragiske erfaring fra Italien. At insistere på, at fascismen allerede er her, eller at benægte selve muligheden for, at den kommer til magten, er politisk set det samme. Ved at ignorere fascismens specifikke karakter lammes viljen til at kæmpe imod den uundgåeligt.

Hovedparten af skylden må naturligvis bæres af Kominterns ledelse. De italienske kommunister havde frem for alle andre pligt til at slå alarm. Men Stalin tvang dem sammen med Manuilsky til at fornægte de vigtigste erfaringer fra deres egen udslettelse.

[NOTE: Dmitri Manuilsky (1883–1952): Stod i spidsen for Komintern fra 1929 til 1934; hans afsættelse indledte overgangen fra ultravenstresiden til opportunismen i Folkefronst-perioden. Optrådte senere på den diplomatiske scene som delegeret til De Forenede Nationer.]

Vi har allerede set, med hvilken ihærdig iver Ercoli skiftede over til holdningen om socialfascisme – dvs. til holdningen om passivt at afvente den fascistiske sejr i Tyskland.

[NOTE: Ercoli. Komintern-pseudonym for Palmiro Togliatti (1893–1964). Stod i spidsen for Det Italienske Kommunistparti efter Gramscis fængsling. Han overlevede alle zigzag-kurser i Kominterns linje, men efter Stalins død kritiserede han Stalins styre samt nogle af dets fortsatte træk i Sovjetunionen og den internationale kommunistiske bevægelse.]

DEN FASCISTISKE FARE TRUER I TYSKLAND

Fra »Vendingen i Den Kommunistiske Internationale og den tyske situation«, 1930

Kominterns officielle presse fremstiller nu resultaterne af det tyske valg [september 1930] som en enestående sejr for kommunismen, hvilket sætter sloganet om et sovjetisk Tyskland på dagsordenen. De bureaukratiske optimister ønsker ikke at reflektere over betydningen af det magtforhold, som valgstatistikkerne afslører. De betragter stigningen i de kommunistiske stemmer uafhængigt af de revolutionære opgaver, som situationen skaber, og de hindringer, den medfører. Det kommunistiske parti fik omkring 4.600.000 stemmer mod 3.300.000 i 1928. Set ud fra en »normal« parlamentarisk synsvinkel er fremgangen på 1.300.000 stemmer betydelig, selv hvis vi tager stigningen i det samlede antal vælgere i betragtning. Men partiets fremgang blegner fuldstændigt i forhold til fascismens spring fra 800.000 til 6.400.000 stemmer. Af ikke mindre betydning for vurderingen af valget er det faktum, at socialdemokratiet, trods betydelige tab, bevarede sine grundlæggende kadrer og stadig fik et betydeligt større antal arbejderstemmer [8.600.000] end det kommunistiske parti.

Hvis vi derimod spørger os selv: »Hvilken kombination af internationale og indenlandske omstændigheder ville være i stand til at vende arbejderklassen mod kommunismen med større

hastighed?«, ville vi ikke kunne finde et eksempel på mere gunstige omstændigheder for en sådan vending end situationen i det nutidige Tyskland: Youngs snare, den økonomiske krise, opløsningen af reglerne, parlamentarismens krise, Socialdemokratiets forfærdelige afsløring af sig selv ved magten. Set i lyset af disse konkrete historiske omstændigheder forbliver det tyske kommunistparti vægt i landets samfundsliv, trods gevinsten på 1.300.000 stemmer, forholdsmæssigt lille.

[NOTE: »Youngs løkke«: en henvisning til Young-planen. Opkaldt efter Owen D. Young, en amerikansk storforretningsmand, der var generalagent for de tyske krigsskadeserstatninger i 1920'erne. I sommeren 1929 var han formand for den konference, der vedtog hans plan, som erstattede den mislykkede Dawes-plan, for at »lette« Tysklands betaling af krigsskadeserstatning i henhold til Versailles-traktaten.]

Kommunismens svage stilling, der hænger uløseligt sammen med Kominterns politik og regime, afsløres tydeligere, hvis vi sammenligner det kommunistiske partis nuværende samfundsmæssige vægt med de konkrete og uopsættelige opgaver, som de nuværende historiske omstændigheder stiller det over for.

Det er sandt, at det kommunistiske parti selv ikke forventede en sådan fremgang. Men dette beviser, at ledelsen af de kommunistiske partier under slagene fra fejltagelser og nederlag er blevet uvant med store mål og perspektiver. Hvis den i går undervurderede sine egne muligheder, så undervurderer den i dag endnu en gang vanskelighederne. På denne måde forstærkes den ene fare af den anden.

I mellemtiden er det første kendetegn ved et virkelig revolutionært parti netop at være i stand til at se virkeligheden i øjnene.

(...)

For at den sociale krise kan føre til den proletariske revolution, er det nødvendigt, at der – ud over andre betingelser – sker et afgørende skift blandt de småborgerlige klasser i retning af proletariatet. Dette giver proletariatet en chance for at placere sig i spidsen for nationen som dens leder.

Det seneste valg afslørede – og det er her, dets principielle symptomatiske betydning ligger – et skift i den modsatte retning. Under krisens slag svingede småborgerligheden ikke i retning af den proletariske revolution, men i retning af den mest ekstreme imperialistiske reaktion og trak betydelige dele af proletariatet med sig.

Den gigantiske vækst i nationalsocialismen er et udtryk for to faktorer: en dyb social krise, der bringer de småborgerlige masser ud af balance, og manglen på et revolutionært parti, som folkemasserne ville betragte som en anerkendt revolutionær ledelse. Hvis det kommunistiske parti er *det revolutionære håbs parti*, så er fascismen, som en massebevægelse, *den kontrarevolutionære fortvivlelses parti*. Når det revolutionære håb omfavner hele den proletariske masse, trækker det uundgåeligt betydelige og voksende dele af småborgerskabet med sig på revolutionens vej. Netop på dette område afslørede valget det modsatte billede: den kontrarevolutionære fortvivlelse omfavnede den småborgerlige masse med en sådan kraft, at den trak store dele af proletariatet med sig (...)

Fascismen i Tyskland er blevet en reel fare, som et akut udtryk for det borgerlige regimes hjælpeløse stilling, socialdemokratiets konservative rolle i dette regime og det kommunistiske partis akkumulerede magtesløshed over for at afskaffe det. Den, der benægter dette, er enten blind eller en pralhals ...

Faren bliver særlig akut i forbindelse med spørgsmålet om *tempoet* i udviklingen, som ikke alene afhænger af os. Den politiske kurves malariaagtige karakter, som valget afslørede, taler for, at tempoet i den nationale krises udvikling kan vise sig at blive meget hurtigt. Med andre ord kan begivenhedernes forløb i den allernærmeste fremtid i Tyskland, på et nyt historisk plan,

genoplive den gamle tragiske modsætning mellem på den ene side en revolutionær situations modenhed på den ene side, og det revolutionære partis svaghed og strategiske magtesløshed på den anden. Dette må siges klart, åbent og frem for alt i tide.

(...)

Fra Moskva er der allerede givet signal til en politik præget af bureaukratisk prestige, der dækker over gårsdagens fejltagelser og forbereder morgendagens ved falske udbrud om linjens nye triumf. Pravda overdriver på monstrøs vis partiets sejr, undervurderer på monstrøs vis vanskelighederne og fortolker endda fascismens succes som en positiv faktor for den proletariske revolution, men forklarer ikke desto mindre kortfattet: »Partiets succeser bør ikke gøre os svimle.« Den stalinistiske ledelses forræderiske politik er selv her tro mod sig selv. Situationsanalysen præsenteres i en ånd af ukritisk ultravenstreradikalisme. På denne måde skubbes partiet bevidst ud på eventyrismens vej. Samtidig forbereder Stalin på forhånd sit alibi ved hjælp af den ritualistiske vending om »svimmelhed«. Det er netop denne kortsigtede, skruppelløse politik, der kan ødelægge den tyske revolution.

(...)

Kan styrken af den konservative modstand blandt de socialdemokratiske arbejdere beregnes på forhånd? Det kan den ikke. I lyset af begivenhederne i det forløbne år synes denne styrke at være gigantisk. Men sandheden er, at det, der mest af alt bidrog til at samle socialdemokratiet, var Kommunistpartiets forkerte politik, som fandt sin højeste generalisering i den absurde teori om socialfascisme. For at måle den reelle modstand i de socialdemokratiske rækker kræves der et andet måleinstrument, nemlig en korrekt kommunistisk taktik. Under denne forudsætning – og det er ikke nogen ubetydelig forudsætning – kan graden af intern enhed i socialdemokratiet afsløres i løbet af en forholdsvis kort periode.

I en anden form gælder det ovenstående også for fascismen: Den opstod, bortset fra de øvrige tilstedeværende betingelser, i rystelserne fra Zinoviev-Stalin-strategien. Hvad er dens offensive styrke? Hvad er dens stabilitet? Har den nået sit højdepunkt, som optimisterne ex officio [Komintern- og kommunistpartifunktionærer] forsikrer os om, eller befinder den sig kun på det første trin på stigen? Dette kan ikke forudsiges mekanisk. Det kan kun afgøres gennem handling. Netop med hensyn til fascismen, som er en barberkniv i klassefjendens hænder, kan Kominterns forkerte politik føre til fatale konsekvenser på kort tid. På den anden side kan en korrekt politik – ganske vist ikke på så kort tid – undergrave fascismens positioner (...)

[NOTE: » Zinoviev-Stalin-strategien”: Gregory Y. Zinoviev (1883–1936), formand for Komintern fra dets grundlæggelse i 1919 indtil hans afsættelse af Stalin i 1926. Efter Lenins død dannede Zinoviev og Kamenev en blok med Stalin (Trojkaen) mod Trotskij og dominerede det sovjetiske parti. I den periode, hvor Zinoviev og Stalin dominerede Komintern, førte en opportunistisk linje til en række nederlag og forspildte muligheder, især afblæsningen af den tyske revolution i 1923. Efter bruddet med Stalin forenede Zinoviev sine tilhængere med den trotskistiske Venstreopposition. Men i 1928, efter at Den Forenede Opposition var blevet ekskluderet fra partiet, kapitulerede Zinoviev over for Stalin. Han blev genoptaget i partiet, men blev ekskluderet igen i 1932. Efter at have taget afstand fra alle kritiske synspunkter blev han igen genoptaget, men i 1934 blev han ekskluderet og fængslet. Han »tilstod« under den første af de store Moskva-retssager i 1936 og blev henrettet.]

Hvis kommunistpartiet, på trods af de usædvanligt gunstige omstændigheder, har vist sig ude af stand til alvorligt at ryste socialdemokratiets struktur ved hjælp af formuleringen »socialfascisme«, så truer den virkelige fascisme nu denne struktur, ikke længere med ordrige formler om såkaldt radikalisme, men med kemiske formler for sprængstoffer. Uanset hvor sandt det er, at socialdemokratiet gennem hele sin politik banede vejen for fascismens opblomstring, er det ikke mindre sandt, at fascismen fremstår som en dødelig trussel først og fremmest mod netop det samme socialdemokrati, hvis hele storhed er uløseligt forbundet med parlamentariske, demokratiske og pacifistiske regeringsformer og -metoder (...)

Politikken om en forenet front blandt arbejderne mod fascismen udspringer af denne situation. Den åbner op for enorme muligheder for det kommunistiske parti. En forudsætning for succes er imidlertid afvisningen af teorien og praksis om »socialfascisme“, hvis skadevirkninger under de nuværende omstændigheder positivt kan måles.

Den sociale krise vil uundgåeligt skabe dybe splittelser inden for socialdemokratiet. Massernes radikaliserings vil påvirke socialdemokraterne. Vi vil uundgåeligt være nødt til at indgå aftaler med forskellige socialdemokratiske organisationer og fraktioner mod fascismen, idet vi i den forbindelse stiller klare betingelser til lederne, foran massernes øjne. (...) Vi må vende tilbage fra den tomme officielle frase om den enhedsfronten til politikken om enhedsfronten, som den blev formuleret af Lenin og altid anvendt af bolsjevikkerne i 1917.

EN AESOP-FABEL

Fra »Hvad nu? Et afgørende spørgsmål for det tyske proletariat«, 1932

(...)

En kvæghandler drev engang nogle tyre til slagteriet. Og slagteren nærmede sig med sin skarpe kniv.

»Lad os slutte rækkerne og løfte denne bøddel op på vores horn,« foreslog en af tyrene.

»Undskyld, men på hvilken måde er slagteren værre end den handler, der drev os hertil med sin kæp?« svarede tyrene, som havde modtaget deres politiske uddannelse på Manuilskys institut. [Komintern.]

»Men vi kan jo også tage os af opdrætteren bagefter!«

»Ikke tale om,« svarede tyrene, fast i deres principper, til rådgiveren. »Du forsøger fra venstre at beskytte vores fjender – du er selv en social-slagter.«

Og de nægtede at slutte rækkerne.

DE TYSKE POLITIFOLK OG HÆREN

Fra »Hvad nu? Et afgørende spørgsmål for det tyske proletariat«, 1932

(...)

I tilfælde af reel fare sætter socialdemokratiet ikke sin lid til »Jernfronten«, men til det preussiske politi. Det gør regning uden vært! Det faktum, at politiet oprindeligt i stort tal blev rekrutteret blandt socialdemokratiske arbejdere, er fuldstændig uden betydning. Bevidstheden bestemmes af omgivelserne, selv i dette tilfælde. Den arbejder, der bliver politibetjent i den kapitalistiske stats tjeneste, er en borgerlig politibetjent, ikke en arbejder. I de senere år har disse politibetjente måttet kæmpe langt mere mod revolutionære arbejdere end mod nazistiske studerende. En sådan træning undgår ikke at sætte sine spor. Og frem for alt: enhver politibetjent ved, at selvom regeringer kan skifte, forbliver politiet.

[BEMÆRKNING: »Jernfronten«: En blok mellem flere store fagforeninger og borgerlige »republikanske« grupper med ringe eller ingen tilhængere eller anseelse blandt masserne. Den blev oprettet af socialdemokraterne mod slutningen af 1931. Kampgrupper kaldet »Jernnæven« blev oprettet inden for fagforeningerne, og arbejderes idrætsorganisationer blev inddraget i Jernfronten. Imidlertid var dens første optog og demonstrationer, hvor tusinder af arbejdere løftede knytnæverne, råbte »Frihed« og svor at forsvare demokratiet. Masserne i Det Socialdemokratiske Parti og fagforeningerne troede virkelig, at denne organisation ville blive brugt til at standse Hitler. Det skete ikke.]

I sit nytårsnummer bringer socialdemokraternes teoretiske organ, *Das Freie Wort* (sikke et elendigt blad!), en artikel, hvor »tolerance«-politikken uddybes i sin højeste forstand. Hitler kan tilsyneladende aldrig komme til magten mod politi og Reichswehr [den tyske hær]. Ifølge forfatningen står Reichswehr under republikkens præsidents kommando. Derfor er fascismen,

følger det heraf, ikke farlig, så længe en forfatningstro præsident står i spidsen for regeringen. Brünings regime må støttes indtil præsidentvalget, så der derefter gennem en alliance med det parlamentariske borgerskab kan vælges en forfatningstro præsident; og derved vil Hitlers vej til magten blive spærret i yderligere syv år (...)

[BEMÆRKNING: Heinrich Brüning var kansler fra 1930 til 1932. Den regulære parlamentariske regeringsform i Tyskland ophørte i marts 1930. Der fulgte en række bonapartistiske regimer – Brüning, von Papen, von Schleicher, dvs. kanslere, der ikke regerede efter almindelige parlamentariske procedurer, men ved hjælp af »nød«-dekreter. Disse bonapartistiske skikkelser fremstillede sig selv som de politiske frelsere, der var nødvendige for at føre landet gennem krisen, og dermed som stående over klasser og partier. De støttede sig ikke til det gamle borgerligt-demokratiske partisystem, men til deres kontrol over politiet, hæren og regeringsbureaukratiet. Under påskud af at redde nationen fra farerne både fra venstre (socialister og kommunister) og fra højre (fascister) rettede de deres hårdeste slag mod venstrefløjen, da deres primære interesse var at redde kapitalismen.]

Reformismens politikere, der behændigt trækker i trådene, listige intrigeremagere og karrierejægere, dygtige parlamentariske og ministerielle intrigemagere, viser sig – så snart de af begivenhedernes gang bliver kastet ud af deres vante sfære, så snart de stilles ansigt til ansigt med skæbnesvangre uforudsete hændelser – at være – der findes intet mildere udtryk for det – uduelige skikkelser.

At stole på en præsident er kun at stole på »regeringen«! Stillet over for det forestående sammenstød mellem proletariatet og det fascistiske småborgerskab – to lejre, der tilsammen udgør det overvældende flertal af den tyske nation – hyler disse marxister fra *Vorwärts* [den vigtigste socialdemokratiske avis] efter, at nattevagten skal komme dem til undsætning: »Hjælp! Regering, læg pres på!« (*Staat, greif zu!*)

BORGERLIGT, SMÅBORGERLIGT OG PROLETARIAT

Fra »Den eneste vej for Tyskland«, skrevet i september 1932, udgivet i USA i april 1933

(...)

Enhver seriøs analyse af den politiske situation må tage udgangspunkt i de indbyrdes forhold mellem de tre klasser: borgerskabet, småborgerskabet (herunder bønderne) og proletariatet.

Den økonomisk magtfulde storborgerskab udgør i sig selv en uendelig lille minoritet af nationen. For at gennemtvinge sin herredømme må den sikre sig et bestemt indbyrdes forhold til småborgerskabet og, gennem dets mægling, til proletariatet.

For at forstå dialektikken i forholdet mellem de tre klasser må vi skelne mellem tre historiske faser: ved kapitalismens begyndelse, da borgerskabet havde brug for revolutionære metoder til at løse sine opgaver; i den periode, hvor det kapitalistiske regime blomstrede og nåede sin modenhed, da borgerskabet udøvede sin herredømme under ordentlige, fredelige, konservative og demokratiske former; endelig under kapitalismens forfald, hvor borgerskabet er tvunget til at ty til borgerkrigsmetoder mod proletariatet for at beskytte sin ret til udbytning.

De politiske programmer, der er karakteristiske for disse tre faser – JAKOBINISMEN [venstrefløjen af de småborgerlige kræfter under Den Store Franske Revolution; i den mest revolutionære fase ledet af Robespierre], det reformistiske DEMOKRATI (herunder socialdemokratiet) og FASCISME – er i grunden programmer for småborgerlige strømninger. Alene dette faktum viser mere end noget andet, hvilken enorm – eller rettere, hvilken afgørende – betydning de småborgerlige massers selvbestemmelse har for hele det borgerlige samfunds skæbne.

Ikke desto mindre bygger forholdet mellem borgerskabet og dets grundlæggende sociale støtte, småborgerskabet, slet ikke på gensidig tillid og fredeligt samarbejde. I sin helhed er

småborgerskabet en udnyttet og rettighedsløs klasse. Det betragter borgerskabet med misundelse og ofte med had. Bourgeoisiet derimod udnytter det småborgerlige lags støtte, men mistror det, da det med rette frygter dets tendens til at nedbryde de barrierer, der er opstillet for det ovenfra.

Mens jakobinerne banede vejen for den borgerlige udvikling, kom de ved hvert skridt i skarpe sammenstød med borgerskabet. De tjente det i en uforsonlig kamp mod det. Efter at have fuldført deres begrænsede historiske rolle faldt jakobinerne, for kapitalens herredømme var forudbestemt.

Gennem en hel række faser befæstede borgerskabet sin magt i form af parlamentarisk demokrati. Selv da skete det hverken fredeligt eller frivilligt. Bourgeoisiet var dødeligt bange for almindelig valgret. Men i sidste instans lykkedes det, ved hjælp af en kombination af voldelige foranstaltninger og indrømmelser, af afsavn og reformer, at underordne ikke blot småborgerligheden, men i betydelig grad også proletariatet inden for det formelle demokratis rammer ved hjælp af den nye småborgerlighed – arbejderaristokratiet. I august 1914 var det imperialistiske borgerskab i stand til ved hjælp af det parlamentariske demokrati at føre millioner af arbejdere og bønder ud i krigen.

[NOTE: 4. august 1914: Anden Internationales sammenbrud. Repræsentanterne for Det Tyske Socialdemokratiske Parti i Rigsdagen stemte for de imperialistiske regerings krigsbudget; samme dag gjorde repræsentanterne for Det Franske Socialistiske Parti det samme i Deputeretkammeret.]

Men netop med krigen begynder kapitalismens markante forfald og frem for alt dens demokratiske form for herredømme. Det handler nu ikke længere om nye reformer og almisser, men om at skære ned på og afskaffe de gamle. Dermed kommer borgerskabet i konflikt ikke blot med proletariatets demokratiske institutioner (fagforeninger og politiske partier), men også med det parlamentariske demokrati, inden for hvis rammer arbejderorganisationerne opstod. Derfor kampagnen mod »marxismen« på den ene side og mod den demokratiske parlamentarisme på den anden.

Men ligesom det liberale borgerskabs ledere i sin tid ikke var i stand til alene ved egen kraft at slippe af med feudalismen, monarkiet og kirken, så er finanskapitalens stormænd ikke i stand til alene ved deres kraft at klare sig mod proletariatet. De har brug for småborgerskabets støtte. Til dette formål må det piskes op, sættes på benene, mobiliseres og bevæbnes. Men denne metode rummer sine farer. Selvom det benytter sig af fascismen, frygter borgerskabet den ikke desto mindre. Pilsudski blev i maj 1926 tvunget til at redde det borgerlige samfund ved et statskup rettet mod det polske borgerskabs traditionelle partier. Sagen gik så vidt, at den officielle leder af det polske kommunistparti, Warski, der gik fra Rosa Luxemburg ikke til Lenin, men til Stalin, betragtede Pilsudskis statskup som vejen til det »revolutionære demokratiske diktatur« og opfordrede arbejderne til at støtte Pilsudski.

[NOTE: Joseph Pilsudski (1876–1935): Oprindeligt socialist med nationalistiske synspunkter; i 1920 ledede han de antisovjetiske kræfter i Polen; i 1926 ledede han et statskup og etablerede et fascistisk diktatur. Warski: Ven af Rosa Luxemburg, han støttede hendes uenigheder med bolsjevikkerne. Da Komintern svingede til venstre i sin »tredje periode«, blev Warski degraderet fra ledelsen i det polske kommunistparti, men ikke ekskluderet. Han forsvandt i Sovjetunionen under den store udrensning i 1936–38. Rosa Luxemburg (1870–1919): Stor revolutionær teoretiker og leder. Oprindeligt var hun aktiv i den socialistiske bevægelse i sit hjemland Polen, men blev senere leder af venstrefløjen i Det Tyske Socialdemokratiske Parti. Hun og Karl Liebknecht blev fængslet for at modsætte sig Første Verdenskrig. Efter deres løsladelse ledede de Spartakusbund. Begge blev arresteret og myrdet under den mislykkede revolution i 1919.]

På mødet i den polske kommission under Den Kommunistiske Internationales Eksekutivkomité den 2. juli 1926 udtalte forfatteren af disse linjer om begivenhederne i Polen:

»Set under ét er Pilsudskis magtovertagelse den småborgerlige, 'plebejiske' måde at løse de brændende problemer i det borgerlige samfund på i dets tilstand af forfald og nedgang. Her har vi allerede en direkte lighed med den italienske fascisme.

»Disse to strømninger har utvivlsomt fælles træk: De rekrutterer først og fremmest deres stormtropper fra småborgerskabet; både Pilsudski og Mussolini arbejdede med udenomsparlamentariske midler, med åben vold og med borgerkrigens metoder; begge var ikke optaget af at ødelægge, men af at bevare det borgerlige samfund. Mens de rejste småborgerskabet på benene, allierede de sig åbent, efter magtovertagelsen, med storborgerskabet. Uvilkårligt opstår der her en historisk generalisering, der minder om Marx' vurdering af jakobinismen som den plebejiske metode til at gøre regnskab med borgerskabets feudale fjender (... .) Det var i borgerskabets opgangsperiode. Nu må vi sige, at i det borgerlige samfunds nedgangsperiode har borgerskabet igen brug for den 'plebejiske' metode til at løse sine ikke længere progressive, men fuldstændig reaktionære opgaver. I denne forstand er fascismen en karikatur af jakobinismen.

Bourgeoisiet er ude af stand til at fastholde sin magt ved hjælp af de midler og metoder, som den parlamentariske stat, det selv har skabt, byder på; det har brug for fascismen som et selvforsvarsvåben, i det mindste i kritiske situationer. Ikke desto mindre bryder bourgeoisiet sig ikke om den 'plebejiske' metode til at løse sine opgaver. Det har altid været fjendtligt indstillet over for jakobinismen, som med sit blod banede vejen for det borgerlige samfunds udvikling. Fascisterne står uendeligt meget tættere på det dekadente borgerskab, end jakobinerne stod på det fremadstormende borgerskab. Ikke desto mindre ser det nøgterne borgerskab ikke særlig positivt på selv den fascistiske måde at løse sine opgaver på, for omvæltningerne, selv om de frembringes i det borgerlige samfunds interesse, er forbundet med farer for det. Derfor modsætningen mellem fascismen og de borgerlige partier.

Det store borgerskab bryder sig lige så lidt om fascismen, som en mand med ømme kindtænder bryder sig om at få sine tænder trukket ud. De nøgterne kredse i det borgerlige samfund har med betænkeligheder fulgt tandlægen Pilsudskis arbejde, men i sidste ende har de fundet sig i det uundgåelige, om end med trusler, hestehandler og alskens forhandlinger. Således bliver småborgerskabet 's idol fra i går forvandles til kapitalens gendarm.'

Mod dette forsøg på at afgrænse fascismens historiske plads som socialdemokratiets politiske afløser blev teorien om socialfascisme sat op som modvægt. I første omgang kunne den fremstå som en prætentios, højroset, men harmløs dumhed. Efterfølgende begivenheder har vist, hvilken skadelig indflydelse den stalinistiske teori faktisk udøvede på hele Den Kommunistiske Internationales udvikling.

Følger det af jakobinismens, demokratiets og fascismens historiske rolle, at småborgerskabet er dømt til at forblive et redskab i kapitalens hænder indtil sin dages ende? Hvis det var tilfældet, ville proletarietets diktatur være umuligt i en række lande, hvor småborgerskabet udgør flertallet af nationen, og mere end det, ville det blive yderst vanskeligt i andre lande, hvor småborgerskabet udgør en betydelig minoritet. Heldigvis er det ikke sådan. Erfaringerne fra Pariskommunen [det første »proletarietets diktatur«, 18. marts 1871] viste først, i det mindste inden for en bys grænser, ligesom erfaringerne fra Oktoberrevolutionen [den russiske revolution i 1917] senere har vist i langt større skala og over en uforlignelig længere periode, at alliancen mellem småborgerskabet og storborgerskabet ikke er uopløselig. Da småborgerskabet er ude af stand til at føre en *uafhængig* politik (det er også derfor, at det småborgerlige »demokratiske diktatur« er urealiserbart), har det intet andet valg end det mellem borgerskabet og proletariet.

I kapitalismens opblomstrings-, vækst- og storhedstid fulgte småborgerskabet, trods akutte udbrud af utilfredshed, generelt lydigt i det kapitalistiske spænd. Det kunne heller ikke gøre andet. Men under forholdene med kapitalismens opløsning og den økonomiske situations dødvande stræber småborgerne, søger og forsøger at rive sig løs fra de gamle herrers og

samfundslederens lænker. Det er fuldt ud i stand til at knytte sin skæbne sammen med proletariats. Til det kræves der kun én ting: småborgerskabet skal vinde tillid til proletariats evne til at føre samfundet ind på en ny vej. Proletariatet kan kun vække denne tillid gennem sin styrke, gennem fasthed i sine handlinger, gennem en dygtig offensiv mod fjenden og gennem succesen med sin revolutionære politik.

Men ve, hvis det revolutionære parti ikke lever op til situationens krav! Proletariats daglige kamp skærper det borgerlige samfunds ustabilitet. Strejkerne og de politiske uroligheder forværrer landets økonomiske situation. Småborgerskabet kunne midlertidigt finde sig i de voksende afsavn, hvis det gennem erfaring nåede frem til den overbevisning, at proletariatet er i stand til at føre det ind på en ny vej. Men hvis det revolutionære parti, på trods af en klassekamp, der bliver stadig mere intens, gang på gang viser sig ude af stand til at samle arbejderklassen omkring sig, hvis det vakler, bliver forvirret og modsiger sig selv, så mister småborgerskabet tålmodigheden og begynder at betragte de revolutionære arbejdere som de ansvarlige for dets egen elendighed. Alle de borgerlige partier, herunder socialdemokratiet, leder dets tanker i netop denne retning. Når den sociale krise antager en utålelig skarphed, træder et bestemt parti på scenen med det direkte formål at ophidse småborgerskabet til hvidglødende vrede og at rette dets had og fortvivlelse mod proletariatet. I Tyskland opfyldes denne historiske funktion af nationalsocialismen (nazismen), en bred strømning, hvis ideologi består af alle de rådne dampe fra det opløsende borgerlige samfund.

DET BORGERLIGE DEMOKRATIS SAMMENBRUD

Fra »Hvorhen med Frankrig?«, 1934

(...)

Efter krigen fandt der en række strålende sejrende revolutioner sted i Rusland, Tyskland, Østrig-Ungarn og senere i Spanien. Men det var kun i Rusland, at proletariatet tog den fulde magt i egne hænder, eksproprierede sine udbyttere og vidste, hvordan man skaber og opretholder en arbejderstat. Alle andre steder standsede proletariatet, trods sin sejr, halvvejs på grund af sin ledelses fejltagelser. Som følge heraf gled magten ud af dets hænder, skiftede fra venstre til højre og faldt i fascismens kløer. I en række andre lande kom magten i hænderne på et militærdiktatur. Intetsteds var parlamenterne i stand til at forene klasse modsætningerne og sikre en fredelig udvikling af begivenhederne. Konflikter blev løst med våben i hånden.

Det franske folk troede i lang tid, at fascismen slet ikke havde noget med dem at gøre. De havde en republik, hvor alle spørgsmål blev behandlet af det suveræne folk gennem udøvelsen af almindelig valgret. Men den 6. februar 1934 påtvang flere tusinde fascister og royalister, bevæbnet med revolvere, køller og barberknive, landet den reaktionære Doumergue-regering, under hvis beskyttelse de fascistiske bander fortsætter med at vokse og bevæbne sig. Hvad bringer morgendagen?

[BEMÆRK: Gaston Doumergue: Bonapartistisk premierminister i Frankrig. Han efterfulgte Édouard Daladier. Daladiers regering faldt dagen efter de fascistiske optøjer den 6. februar 1934.]

Selvfølgelig findes der i Frankrig, ligesom i visse andre europæiske lande (England, Belgien, Holland, Schweiz, de skandinaviske lande), stadig parlamenter, valg, demokratiske friheder eller rester heraf. Men i alle disse lande gælder de samme historiske love, nemlig kapitalismens forfald. Så længe produktionsmidlerne forbliver i hænderne på et lille antal kapitalister, er der ingen udvej for samfundet. Det er dømt til at gå fra krise til krise, fra nød til elendighed, fra dårligt til værre. I de forskellige lande kommer kapitalismens forfald og opløsning til udtryk i forskellige former og i ulige tempo. Men processens grundlæggende træk er de samme overalt. Bourgeoisiet fører sit samfund mod fuldstændig konkurs. Det er ikke i stand til at sikre folket hverken brød eller fred. Netop derfor kan det ikke længere tolerere den demokratiske orden. Det er tvunget til at knuse arbejderne og bønderne ved hjælp af fysisk vold. Arbejdernes og

bøndernes utilfredshed kan imidlertid ikke bringes til ophør af politiet alene. Desuden er det ofte umuligt at få hæren til at marchere mod folket. Den begynder at gå i opløsning og ender med, at en stor del af soldaterne går over på folkets side. Derfor er finanskapitalen nødsaget til at oprette særlige væbnede bander, der er trænet til at bekæmpe arbejderne, ligesom visse hunderacer er trænet til at jage vildt. Fascismens historiske funktion er at knuse arbejderklassen, ødelægge dens organisationer og kvæle de politiske frihedsrettigheder, når kapitalisterne ikke længere er i stand til at regere og dominere ved hjælp af det demokratiske apparat.

Fascisterne finder deres menneskelige rekrutter hovedsageligt blandt småborgerskabet. Sidstnævnte er blevet fuldstændig ruineret af storkapitalen. Der er ingen udvej for den i den nuværende samfundsorden, men den kender ingen anden. Dens utilfredshed, forargelse og fortvivlelse ledes af fascisterne væk fra storkapitalen og rettes mod arbejderne. Man kan sige, at fascismen er en handling, der stiller småborgerskabet til rådighed for dets bitterste fjender. På denne måde ødelægges storkapitalen middelklassen og opdren derefter, ved hjælp af leje-fascistiske demagoger, det fortvivlede småborgerlige lag mod arbejderne. Det borgerlige regime kan kun opretholdes ved hjælp af sådanne morderiske midler. Hvor længe? Indtil det væltes af den proletariske revolution.

FRYGTER SMÅBORGERSKABET REVOLUTIONEN?

Fra »Hvorhen med Frankrig?«, 1934

(...)

Parlamentariske kretiner, der betragter sig selv som folkets kendere, gentager gerne:

»Man må ikke skræmme middelklassen med revolution. De bryder sig ikke om yderligheder.«

I denne generelle form er denne påstand fuldstændig falsk. Naturligvis foretrækker den småborgerlige ejer orden, så længe forretningen går godt, og så længe han håber, at det i morgen vil gå endnu bedre.

Men når dette håb er tabt, bliver han let rasende og er parat til at ty til de mest ekstreme foranstaltninger. Hvordan kunne han ellers have væltet den demokratiske stat og bragt fascismen til magten i Italien og Tyskland? Den fortvivlede småborger ser i fascismen frem for alt en kampkraft mod storkapitalen og tror, at fascismen – i modsætning til arbejderpartierne, der kun taler med ord – vil bruge magt til at skabe mere »retfærdighed«. Bonden og håndværkeren er på deres måde realister. De forstår, at man ikke kan undvære brugen af magt.

Det er forkert, tredobbelt forkert, at hævde, at det nuværende småborgerskab ikke slutter sig til arbejderpartierne, fordi det frygter »ekstreme foranstaltninger«. Tværtimod. Det lavere småborgerlige lag, dets store masser, ser i arbejderpartierne kun parlamentariske maskiner. De tror hverken på deres styrke, på deres evne til at kæmpe eller på deres vilje til denne gang at føre kampen til ende.

Og hvis det er tilfældet, er det så besværet værd at erstatte de demokratiske kapitalistiske repræsentanter med deres parlamentariske kolleger til venstre? Sådant resonerer eller føler den halvudnyttede, ruinerede og utilfredse ejer. Uden en forståelse af denne psykologi hos bønderne, håndværkerne, de ansatte, de mindre embedsmænd osv. – en psykologi, der udspringer af den sociale krise – er det umuligt at udarbejde en korrekt politik.

Småborgerskabet er økonomisk afhængigt og politisk splittet. Derfor kan det ikke føre en uafhængig politik. Det har brug for en »leder«, der indgyder det tillid. Dette individuelle eller kollektive lederskab, dvs. en person eller et parti, kan gives det af den ene eller den anden af de grundlæggende klasser – enten storborgerskabet eller proletariatet. Fascismen forener og bevæbner de spredte masser. Ud af menneskeligt støv organiserer den kampenheder. Den giver således småborgerskabet illusionen om at være en uafhængig kraft. Det begynder at

forestille sig, at det virkelig vil styre staten. Det er ikke overraskende, at disse illusioner og håb stiger småborgerskabet til hovedet!

Men småborgerskabet kan også finde en leder i proletariatet. Dette blev påvist i Rusland og delvist i Spanien. I Italien, Tyskland og Østrig bevægede småborgerskabet sig i denne retning. Men proletariatets partier levede ikke op til deres historiske opgave.

For at få småborgerskabet på sin side må proletariatet vinde dets tillid. Og for det må det have tillid til sin egen styrke.

Det må have et klart handlingsprogram og være parat til at kæmpe for magten med alle mulige midler. Hærdet af sit revolutionære parti til en afgørende og nådesløs kamp siger proletariatet til bønderne og småborgerskabet i byerne:

»Vi kæmper for magten. Her er vores program. Vi er rede til at drøfte ændringer i dette program med jer. Vi vil kun anvende vold mod storkapitalen og dens lakajer, men med jer, de arbejdende, ønsker vi at indgå en alliance på grundlag af et givet program.«

Bønderne vil forstå et sådant sprog. De skal blot have tillid til proletariatets evne til at erobre magten.

Men for at det kan ske, er det nødvendigt at rense enhedsfronten for al tvetydighed, al ubeslutsomhed og alle hule fraser. Det er nødvendigt at forstå situationen og seriøst begive sig ud på den revolutionære vej.

ARBEJDERMILITSEN OG DENS MODSTANDERE

Fra »Hvorhen med Frankrig?« 1934

(...)

For at kæmpe er det nødvendigt at bevare og styrke kampens redskaber og midler – organisationer, pressen, møder, osv. Fascismen [i Frankrig] truer alt dette direkte og umiddelbart. Den er stadig for svag til den direkte magtkamp, men den er stærk nok til at forsøge at nedkæmpe arbejderklassens organisationer stykke for stykke, at hærde sine bander i sine angreb og at sprede fortvivlelse og manglende tillid til deres egne kræfter i arbejderkorpset.

Fascismen finder ubevidste medhjælpere i alle dem, der siger, at den »fysisk kamp« er uacceptabel eller håbløs, og kræver, at Doumergue afvæbner sin fascistiske vagtstyrke. Intet er så farligt for proletariatet, især i den nuværende situation, som det forsukrede gift af falske forhåbninger. Intet øger fascisternes frækhed så meget som »slap pacifisme« fra arbejderorganisationernes side. Intet ødelægger middelklassens tillid til arbejderklassen så meget som tøven, passivitet og manglende vilje til kamp.

Le Populaire [Det Socialistiske Partis avis] og især **l'Humanité** [Det Kommunistiske Partis avis] skriver hver dag:

»Enhedsfronten er en barriere mod fascismen«;

»Enhedsfronten vil ikke tillade ...«;

»Fascisterne vil ikke vove«, osv.

Det er bare floskler. Det er nødvendigt at sige det ligeud til arbejderne, socialisterne og kommunisterne: Lad jer ikke lulle i søvn af de overfladiske og uansvarlige journalisters og taleres floskler. Det drejer sig om vores liv og socialismens fremtid. Det er ikke sådan, at vi benægter enhedsfrontens betydning. Vi krævede den, da lederne af begge partier var imod den. Enhedsfronten åbner for talrige *muligheder*, men intet mere. I sig selv afgør enhedsfronten intet. Kun massernes kamp afgør det. Enhedsfronten vil vise sin værdi, når kommunistiske afdelinger kommer de socialistiske afdelinger til undsætning og omvendt, i tilfælde af et angreb fra de fascistiske bander mod **Le Populaire** eller **l'Humanité**. Men for at det kan ske, skal der

findes proletariske kampenheder, som skal uddannes, trænes og bevæbnes. Og hvis der ikke findes en forsvarsorganisation, dvs. en arbejdermilits, vil **Le Populaire** eller **l'Humanité** kunne skrive lige så mange artikler, de vil, om enhedsfrontens almægtighed, men de to aviser vil stå forsvarsløse over for det første velforberedte angreb fra fascisterne.

Vi foreslår at foretage en kritisk undersøgelse af »argumenterne« og »teorierne« fra modstanderne af arbejdermilitsen, som er meget talrige og indflydelsesrige i de to arbejderpartier.

» »Vi har brug for masse-selvforsvar og ikke militsen«, får vi ofte at vide.

Men hvad er dette »masse-selvforsvar« uden kamporganisationer, uden specialiserede kadrer, uden våben? At overlade forsvaret mod fascismen til uorganiserede og uforberedte masser, der er overladt til sig selv, ville være at spille en rolle, der er uforligneligt ringere end Pontius Pilatus' rolle. At benægte militsens rolle er at benægte fortroppens rolle. Hvorfor så et parti? Uden massernes støtte er militsen intet. Men uden organiserede kampenheder vil selv de mest heroiske masser blive knust stykke for stykke af de fascistiske bander. Det er nonsens at stille militsen op mod selvforsvar. Militsen er et organ for selvforsvar.

»At opfordre til oprettelse af en milits,« siger nogle modstandere – som ganske vist er de mindst seriøse og ærlige – »er at give sig af med provokation.«

Dette er ikke et argument, men en fornærmelse. Hvis nødvendigheden af at forsvare arbejderorganisationerne følger af hele situationen, hvordan kan man så undlade at opfordre til oprettelsen af militsen? Måske mener de, at oprettelsen af en milits »provokerer« fascistiske angreb og regeringsrepression. I så fald er dette et fuldstændig reaktionært argument. Liberalismen har altid sagt til arbejderne, at de gennem deres klassekamp »provokerer« reaktionen.

Reformisterne gentog denne beskyldning mod marxisterne, mens mensjevikkerne rettede den mod bolsjevikkerne. Disse beskyldninger kunne i sidste ende koges ned til den dybsindige tanke, at hvis de undertrykte ikke gør modstand, vil undertrykkerne ikke være tvunget til at slå dem. Dette er Tolstojs og Gandhis filosofi, men aldrig Marx' og Lenins. Hvis **l'Humanité** fremover ønsker at udvikle doktrinen om »ikke- modstand mod det onde ved hjælp af vold«, bør den ikke vælge hammeren og seglet, symbolet på Oktoberrevolutionen, som sit symbol, men den fromme ged, der forsyner Gandhi med mælk.

»Men bevæbningen af arbejderne er kun hensigtsmæssig i en revolutionær situation, som endnu ikke eksisterer.«

Dette dybsindige argument betyder, at arbejderne må lade sig slagte, indtil situationen bliver revolutionær. De, der i går prædikede den »tredje periode«, ønsker ikke at se, hvad der foregår for deres øjne. Selve spørgsmålet om våben er kun kommet på dagsordenen, fordi den »fredelige«, »normale«, »demokratiske« situation har givet plads til en stormfuld, kritisk og ustabil situation, der kan forvandle sig til en revolutionær såvel som en kontrarevolutionær situation.

[NOTE: »Den tredje periode«: Ifølge det stalinistiske skema var dette »kapitalismens sidste periode«, perioden med dens umiddelbart forestående undergang og afløsning af sovjetter. Perioden er kendetegnet ved kommunisternes ultravenstreorienterede og eventyrlystne taktik, især begrebet socialfascisme.]

Dette alternativ afhænger frem for alt af, om de fremskredne arbejdere vil lade sig angribe ustraffet og blive besejret lidt efter lidt, eller om de vil svare på hvert slag med to af deres egne, der vækker de undertrykte mod og forener dem omkring deres banner. En revolutionær situation falder ikke ned fra himlen. Den tager form gennem den revolutionære classes og dens partis aktive deltagelse.

De franske stalinister hævder nu, at militsen ikke beskyttede det tyske proletariat mod nederlag. Så sent som i går benægtede de fuldstændigt ethvert nederlag i Tyskland og fastholdt, at de tyske stalinisters politik var korrekt fra begyndelse til slutning. I dag ser de hele ondskenen i den tyske arbejdermilits (*Rote Front*) [dvs. Røde Frontkæmpere: en kommunistdomineret milits, der blev forbudt af den socialdemokratiske regering efter 1. maj-optøjerne i Berlin i 1929]. Således falder de fra den ene fejl ind i en diametralt modsat, ikke mindre uhyrlig fejl. Militsen i sig selv afgør ikke spørgsmålet. *En korrekt politik er nødvendig*. Imidlertid førte stalinismens politik i Tyskland („socialfascismen er hovedfjenden“), splittelsen i fagforeningerne, flirten med nationalisme og kupmageri fatalt til den proletariske fortrops isolation og til dens forlis. Med en fuldstændig værdiløs strategi kunne ingen milits have reddet situationen.

Det er nonsens at sige, at selve organiseringen af militsen i sig selv fører til eventyr, provokerer fjenden, erstatter den politiske kamp med fysisk kamp osv. I alle disse udsagn ligger der intet andet end politisk fejhed.

Militsen, som avantgardens stærke organisation, er i virkeligheden det sikreste forsvar mod eventyr, mod individuel terrorisme, mod blodige spontane udbrud.

Militsen er samtidig den eneste seriøse måde at reducere den borgerkrig, som fascismen påtvinger proletariatet, til et minimum. Lad arbejderne, trods fraværet af en »revolutionær situation«, lejlighedsvis på deres egen måde sætte de »papas sønner«-patrioter på plads, og rekrutteringen af nye fascistiske bander vil blive uforligneligt sværere.

Men her vil strategerne, viklet ind i deres egne ræsonnementer, fremføre de endnu mere forbløffende argumenter imod os. Vi citerer ordret:

»Hvis vi besvarer fascisternes revolverskud med andre revolverskud,« skriver **I'Humanité** den 23. oktober [1934], »mister vi af syne, at fascismen er et produkt af det kapitalistiske regime, og at det er hele systemet, vi står over for, når vi kæmper mod fascismen.«

Det er svært at samle større forvirring eller flere fejl i få linjer. Det er umuligt at forsvare sig mod fascisterne, fordi de er – »et produkt af det kapitalistiske regime«. Det betyder, at vi må give afkald på hele kampen, for alle nutidige sociale onder er »produkter af det kapitalistiske system«.

Når fascisterne dræber en revolutionær eller brænder en proletarisk avis' bygning ned, skal arbejderne sukke filosofisk: »Ak! Mord og brandstiftelse er produkter af det kapitalistiske system“, og gå hjem med god samvittighed. Den militante marxistiske teori erstattes af fatalistisk apati, til udelukkende fordel for klassefjenden. Småborgerskabets undergang er naturligvis et produkt af kapitalismen. De fascistiske banders vækst er på sin side et produkt af småborgerskabets undergang. Men på den anden side er proletariatets stigende elendighed og oprør også produkter af kapitalismen, og militsen er på sin side et produkt af den skærpede klassekamp. Hvorfor er de fascistiske bander så for »marxisterne« i **I'Humanité** det legitime produkt af kapitalismen, mens arbejdermilitsen er det illegitime produkt af – trotskisterne? Det er umuligt at finde hoved og hale i dette.

»Vi må tage fat på hele systemet«, får vi at vide.

Hvordan? Over hovedet på menneskerne? Fascisterne i de forskellige lande begyndte med deres revolvere og endte med at ødelægge hele »systemet« af arbejderorganisationer. Hvordan skal man ellers standse fjendens væbnede offensiv, hvis ikke ved et væbnet forsvar for, så vi på vores side kan gå over til offensiven?

I'Humanité taler nu om at gå med til forsvar, men kun i form af »masse-selvforsvar«. Militsen er skadelig, som I nok kan se, adskiller kampenhederne fra masserne. Men hvorfor findes der så uafhængige væbnede enheder blandt fascisterne, som ikke er afskåret fra de reaktionære masser, men som tværtimod vækker modet og styrker disse masser gennem deres

velorganiserede angreb? Eller er den proletariske masse måske ringere i kampdygtighed end det deklasserede småborgerskab?

Håbløst forvirret begynder **I'Humanité** til sidst at tøve: det ser ud til, at masse-selvforsvar kræver oprettelsen af særlige »selvforsvarsgrupper«. I stedet for den forkastede milits foreslås der særlige grupper eller enheder. Ved første øjekast ser det ud til, at der kun er en forskel i navnet. Det navn, som **I'Humanité** foreslår, betyder bestemt intet. Man kan tale om »masse-selvforsvar«, men det er umuligt at tale om »selvforsvarsgrupper«, da formålet med grupperne ikke er at forsvare sig selv, men arbejderorganisationerne. Det er dog naturligvis ikke et spørgsmål om navnet. »Selvforsvarsgrupperne« skal ifølge **I'Humanité** afstå fra at bruge våben for ikke at forfalde til »kupmentalitet«. Disse vismænd behandler arbejderklassen som et spædbarn, der ikke må få lov til at holde en barberkniv i hænderne. Barberknive er desuden, som vi ved, et monopol for *Camelots du Roi* [franske monarkister samlet omkring Charles Maurras' avis, **Action Française**, som var voldsomt antidemokratisk], der er et legitimt »produkt af kapitalismen«, og som ved hjælp af barberknive har væltet demokratiets »system«. Men hvordan skal »selvforsvarsgrupperne« i det hele taget forsvare sig mod de fascistiske revolvere? »Ideologisk«, selvfølgelig. Med andre ord: de kan gemme sig. Da de ikke har det, de har brug for, i hænderne, bliver de nødt til at søge »selvforsvar« i deres fødder. Og i mellemtiden vil fascisterne straffrit plyndre arbejderorganisationerne. Men hvis proletariatet lider et forfærdeligt nederlag, vil det under alle omstændigheder ikke have gjort sig skyldigt i »kupmageri«. Dette bedrageriske vrøvl, der paraderer under banneret » bolsjevismen“, vækker kun afsky og foragt.

Under det lykkelige minde om den »tredje periode« – da strategerne fra **I'Humanité** var ramt af barrikade-delirium, »erobrede« gaderne hver dag og stemplede alle, der ikke delte deres udskejelser, som »socialfascister« – forudsagde vi: »I det øjeblik disse herrer brænder fingerspidserne, vil de blive de værste opportuniste.« Den forudsigelse er nu blevet fuldstændig bekræftet. I en tid, hvor bevægelsen til fordel for militsen inden for Socialistpartiet vokser og styrkes, løber lederne af det såkaldte Kommunistparti efter vandslangen for at dæmpe de fremskredne arbejderes ønske om at organisere sig i kampkolonner. Kan man forestille sig et mere demoraliserende eller mere fordømmende arbejde end dette?

I Socialistpartiets rækker høres undertiden denne indvending: »Der skal dannes en milits, men der er ingen grund til at råbe op om det.«

Man kan kun lykønske de kammerater, der ønsker at beskytte den praktiske side af sagen mod nysgerrige øjne og ører. Men det ville være alt for naivt at tro, at en milits kan oprettes uset og hemmeligt inden for fire vægge. Vi har brug for titusinder og senere hundreder af tusinder af kæmpere. De vil kun komme, hvis millioner af mandlige og kvindelige arbejdere – og bag dem bønderne – forstår nødvendigheden af militsen og skaber en atmosfære af glødende sympati og aktiv støtte omkring de frivillige. Konspiratorisk forsigtighed kan og må kun omfatte det *tekniske* aspekt af sagen. Den *politiske* kampagne skal udfoldes åbent, på møder, på fabrikkerne, på gaderne og på de offentlige pladser.

Militsens grundlæggende kadre skal være fabriksarbejderne, grupperet efter deres arbejdsplads, som kender hinanden og er i stand til at beskytte deres kampenheder mod fjendtlige agents provokationer langt lettere og mere sikkert end selv de højeste bureaukrater. Konspiratoriske generalstabe uden en åben mobilisering af masserne vil i tilfælde af fare hænge magtesløse i luften. Enhver arbejderorganisation skal kaste sig ind i arbejdet. I dette spørgsmål kan der ikke være nogen skillelinje mellem arbejderpartierne og fagforeningerne. Hånd i hånd skal de mobilisere masserne. Da vil folkets milits' succes være fuldt ud sikret.

»Men hvor skal arbejderne få våben fra?«, indvender de nøgterne »realister« – det vil sige de bange småborgerlige – »fjenden har rifler, kanoner, kampvogne, gas og fly. Arbejderne har et par hundrede revolvere og lommeknive.«

I denne indvending er alt stablet op for at skræmme arbejderne. På den ene side sidestiller vores kloge hoveder fascisternes våben med statens våbenarsenal. På den anden side henvender de sig til staten og kræver, at den afvæbner fascisterne. En bemærkelsesværdig logik! Faktisk er deres holdning forkert i begge tilfælde. I Frankrig er fascisterne stadig langt fra at kontrollere staten. Den 6. februar kom de i væbnet konflikt med statspolitiet. Derfor er det forkert at tale om kanoner og kampvogne, når der er tale om den *umiddelbare* væbnede kamp mod fascisterne. Fascisterne er naturligvis rigere end os. Det er lettere for dem at købe våben. Men arbejderne er flere, mere beslutsomme og mere hengivne, når de er bevidste om et fast revolutionært lederskab.

Ud over andre kilder kan arbejderne bevæbne sig på fascisternes bekostning ved systematisk at afvæbne dem.

Dette er nu en af de mest alvorlige former for kampen mod fascismen. Når arbejderne våbenlagre begynder at blive fyldt op på fascisternes bekostning, vil bankerne og trusterne være mere forsigtige med at finansiere bevæbningen af deres morderiske vagter. Det ville endda være muligt i dette tilfælde – men kun i dette tilfælde – at de foruroligede myndigheder virkelig ville begynde at forhindre fascisternes bevæbning for ikke at give arbejderne en yderligere våbenkilde. Vi har længe vidst, at kun en revolutionær taktik frembringer, som et biprodukt, »reformer« eller indrømmelser fra regeringens side.

Men hvordan afvæbner man fascisterne? Det er naturligvis umuligt at gøre det alene med avisartikler. Der skal oprettes kampenheder. Der skal oprettes en efterretningstjeneste. Tusinder af informanter og venligt indstillede hjælpere vil melde sig frivilligt fra alle sider, når de indser, at vi har taget sagen alvorligt. Det kræver vilje til proletarisk handling.

Men fascisternes våben er naturligvis ikke den eneste kilde. I Frankrig er der mere end en million organiserede arbejdere. Generelt set er dette tal lille. Men det er fuldt ud tilstrækkeligt til at tage hul på opbygningen af en arbejdermilits. Hvis partierne og fagforeningerne kun bevæbnede en tiendedel af deres medlemmer, ville det allerede udgøre en styrke på 100.000 mand. Der hersker ingen som helst tvivl om, at antallet af frivillige, der ville melde sig dagen efter en opfordring fra »enhedsfronten« til en arbejdermilits, langt ville overstige dette antal. Bidrag fra partierne og fagforeningerne, indsamlinger og frivillige bidrag ville inden for en måned eller to gøre det muligt at sikre bevæbningen af 100.000 til 200.000 arbejderklassekæmpere. Den fascistiske pøbel ville straks stikke halen mellem benene. Hele udviklingsperspektivet ville blive uforligneligt mere gunstigt.

At påberåbe sig manglen på våben eller andre objektive årsager til at forklare, hvorfor der hidtil ikke er gjort noget forsøg på at oprette en milits, er at narre sig selv og andre. Den væsentligste hindring – man kan sige den eneste hindring – har sine rødder i den konservative og passive karakter hos lederne af arbejderorganisationerne. De skeptikere, der er ledere, tror ikke på proletariatets styrke. De sætter deres håb til alskens mirakler ovenfra i stedet for at give de energier, der pulserer nedenfra, et revolutionært udløb. De socialistiske arbejdere må tvinge deres ledere til straks at gå over til oprettelsen af arbejdermilitsen eller ellers vige pladsen for yngre, friskere kræfter.

En strejke er utænkelig uden propaganda og uden agitation. Den er også utænkelig uden strejkevagter, der, når de kan, bruger overtalelse, men når de er nødt til det, bruger magt. Strejken er den mest elementære form for klassekamp, som altid i varierende grad kombinerer »ideologiske« metoder med fysiske metoder. Kampen mod fascismen er grundlæggende en politisk kamp, der har brug for en milits, ligesom strejken har brug for strejkevagter. I bund og grund er strejkevagten embryoet til arbejdermilitsen. Den, der overvejer at give afkald på den »fysiske« kamp, må give afkald på al kamp, for ånden lever ikke uden kød.

I tråd med den store militærteoretiker Clausewitz' glimrende formulering er krig en fortsættelse af politik med andre midler. Denne definition gælder også fuldt ud for borgerkrig. Det er

uacceptabelt at stille det ene op mod det andet, da det er umuligt efter behag at standse den politiske kamp, når den ved indre nødvendighed forvandler sig til en politisk kamp.

Et revolutionært partis pligt er i tide at forudse, at politikken uundgåeligt vil forvandle sig til en åben væbnet konflikt, og med alle sine kræfter at forberede sig på dette øjeblik, ligesom de herskende klasser forbereder sig.

Militsafdelingerne til forsvar mod fascismen er det første skridt på vejen mod proletariats bevæbning, ikke det sidste. Vores slogan er:

»Bevæbn proletariatet og de revolutionære bønder!»

Arbejdermilitsen må i sidste ende omfatte alle de arbejdende. At gennemføre dette program *fuldstændigt* vil kun være muligt i en arbejderstat, i hvis hænder alle produktionsmidlerne og dermed også alle ødelæggelsesmidlerne vil overgå – dvs. alle våben og de fabrikker, der fremstiller dem.

Det er imidlertid umuligt at nå frem til en arbejderstat med tomme hænder. Kun politiske invalider som Renaudel kan tale om en fredelig, forfatningsmæssig vej til socialismen. Den forfatningsmæssige vej er spærret af skyttegrave, der besættes af de fascistiske bander. Der ligger ikke få skyttegrave foran os. Bourgeoisiet vil ikke tøve med at ty til et dusin statskup, støttet af politiet og hæren, for at forhindre proletariatet i at komme til magten.

*[NOTE: Pierre Renaudel (1871–1935): Før 1. Verdenskrig var han den socialistiske leder Jean Jaurès' højre hånd og redaktør af **I'Humanité**. Under krigen var han en højreorienteret socialpatriot. I 1930'erne ledede han og Marcel Deat den revisionistiske »neosocialistiske« tendens. Denne tendens blev nedstemt på partikongressen i juli 1933 og brød derefter ud af Socialistpartiet. Efter de fascistiske optøjer den 6. februar 1934 sluttede de fleste af »neos'erne« sig til Det Radikale Parti, det franske kapitalismes største parti.]*

En socialistisk arbejderstat kan kun skabes gennem en sejrende revolution.

Enhver revolution forberedes af den økonomiske og politiske udvikling, men den afgøres altid gennem åbne væbnede konflikter mellem fjendtlige klasser. En revolutionær sejr kan kun blive mulig som resultat af langvarig politisk agitation, en lang periode med oplysning og organisering af masserne.

Men selve den væbnede konflikt skal ligeledes forberedes i god tid.

De fremskredne arbejdere må indse, at de bliver nødt til at kæmpe og vinde en kamp på liv og død. De må række ud efter våben som en garanti for deres frigørelse.

PERSPEKTIVET I USA

Fra »Nogle spørgsmål om amerikanske problemer«, Fourth International, oktober 1940

(...)

Den amerikanske arbejderklasses tilbageståenhed er kun et relativt begreb.

I mange vigtige henseender er den verdens mest progressive arbejderklasse, både teknisk og med hensyn til levestandard (...)

De amerikanske arbejdere er meget kampvillige – som vi har set under strejkerne. De har gennemført de mest oprørske strejker i verden. Det, den amerikanske arbejder mangler, er en evne til at se det store billede eller analysere sin klasseposition i samfundet som helhed. Denne mangel på social tænkning har sin oprindelse i landets samlede historie (...)

Om fascismen.

I alle de lande, hvor fascismen sejrede, oplevede vi, før fascismens fremgang og sejr, en bølge af radikalisme blandt masserne – blandt arbejderne og de fattigere bønder og landmænd samt

blandt småborgerklassen. I Italien, efter krigen og før 1922, en revolutionær bølge af enorme dimensioner; staten var lammet, politiet eksisterede ikke, fagforeningerne kunne gøre, hvad de ville – men der var intet parti, der var i stand til at overtage magten. Som en reaktion herpå opstod fascismen.

I Tyskland var det det samme. Vi havde en revolutionær situation i 1918; borgerskabet bad ikke engang om at få del i magten. Socialdemokraterne lammede revolutionen. Derefter forsøgte arbejderne igen i 1922–23–24. Dette var tiden for Kommunistpartiets sammenbrud – alt dette har vi tidligere været inde på. Derefter, i 1929–30–31, indledte de tyske arbejdere endnu en ny revolutionær bølge. Der lå en enorm styrke i kommunisterne og i fagforeningerne, men så kom den berømte politik (fra den stalinistiske bevægelses side) om socialfascisme, en politik, der blev opfundet for at lamme arbejderklassen. Først efter disse tre voldsomme bølger blev fascismen en stor bevægelse. Der er ingen undtagelser fra denne regel – fascismen opstår kun, når arbejderklassen viser fuldstændig manglende evne til at tage samfundets skæbne i egne hænder.

I USA vil I opleve det samme. Der findes allerede fascistiske elementer, og de har naturligvis eksemplerne fra Italien og Tyskland. De vil derfor arbejde i et hurtigere tempo. Men I har også eksemplerne fra andre lande. Den næste historiske bølge i USA vil være massernes radikalisme, ikke fascisme. Selvfølgelig kan krigen hæmme radikaliseringen i en periode, men derefter vil den give radikaliseringen et endnu mere voldsomt tempo og omfang.

Vi må ikke forveksle krigsdiktaturet – militærmaskinens, generalstabens og finanskapitalens diktatur – med et fascistisk diktatur. For sidstnævnte er der først og fremmest behov for en følelse af fortvivelse blandt store befolkningsmasser. Når de revolutionære partier forråder dem, når arbejderbevægelsens fortrop viser sig ude af stand til at føre folket til sejr – først da bliver bønderne, de små erhvervsdrivende, de arbejdsløse, soldaterne osv., i stand til at støtte en fascistisk bevægelse, men kun da.

Et militærdiktatur er udelukkende en bureaukratisk institution, forstærket af den militære maskine og baseret på befolkningens desorientering og underkastelse under den. Efter nogen tid kan deres følelser ændre sig, og de kan gøre oprør mod diktaturet.

OPBYG DET REVOLUTIONÆRE PARTI!

(...)

I enhver diskussion af politiske emner opstår spørgsmålet:

Vil det lykkes os at skabe et stærkt parti til det øjeblik, hvor krisen indtræffer? Kan fascismen ikke komme os i forkøbet? Er en fascistisk udviklingsfase ikke uundgåelig?

Fascismens succeser får let folk til at miste al perspektiv og får dem til at glemme de faktiske forhold, der gjorde fascismens styrkelse og sejr mulig. Men en klar forståelse af disse forhold er af særlig betydning for arbejderne i USA. *Vi kan fastslå det som en historisk lov: Fascismen kunne kun sejre i de lande, hvor de konservative arbejderpartier forhindrede proletariatet i at udnytte den revolutionære situation og gribe magten.* I Tyskland var der tale om to revolutionære situationer: 1918–1919 og 1923–1924. Selv i 1929 var en direkte magtkamp fra proletariatets side stadig mulig. I alle disse tre tilfælde forhindrede socialdemokratiet og Komintern [stalinisterne] på kriminel og ondskabsfuld vis magtovertagelsen og bragte dermed samfundet i en blindgyde. Kun under disse forhold og i denne situation viste fascismens stormende fremgang og dens magtovertagelse sig mulig.

(...)

I det omfang proletariatet på et givet stadium viser sig ude af stand til at erobre magten, begynder imperialismen at regulere det økonomiske liv med sine egne metoder; det fascistiske parti, der bliver statsmagten, er den politiske mekanisme. Produktivkræfterne står i uforenelig modsætning ikke blot til privat ejendomsret, men også til nationale statsgrænser.

Imperialismen er selve udtrykket for denne modsætning. Den imperialistiske kapitalisme søger at løse denne modsætning gennem en udvidelse af grænserne, besættelse af nye territorier og så videre. Den totalitære stat, der underkaster alle aspekter af det økonomiske, politiske og kulturelle liv finanskapitalen, er redskabet til at skabe en supernationalistisk stat, et imperialistisk imperium, herredømmet over kontinenter, herredømmet over hele verden.

Alle disse træk ved friheden, som vi har analyseret, både hver for sig og i deres helhed, i det omfang de kom til udtryk eller trådte frem i forgrunden.

Både den teoretiske analyse og den rige historiske erfaring fra det sidste kvarte århundrede har med lige stor overbevisning vist, at fascismen hver gang er det sidste led i en bestemt politisk cyklus, der består af følgende: den alvorligste krise i det kapitalistiske samfund; den voksende radikaliserings af arbejderklassen; den voksende sympati for arbejderklassen, og en længsel efter forandring hos det småborgerskabet i landdistrikterne og byerne; storborgerskabets ekstreme forvirring; dets feje og forræderiske manøvrer med det formål at undgå det revolutionære højdepunkt; proletariats udmattelse; stigende forvirring og ligegyldighed; forværringen af den sociale krise; småborgerskabets fortvivlelse og længsel efter forandring; småborgerskabets kollektive neurose, dens villighed til at tro på mirakler og til at gribe til voldelige midler; den voksende fjendtlighed over for proletariats, som har skuffet dens forventninger. Dette er forudsætningerne for en hurtig dannelse af et fascistisk parti og dets sejr.

Det er helt indlysende, at radikaliserings af arbejderklassen i USA kun har gennemgået sine indledende faser, næsten udelukkende inden for fagforeningsbevægelsen (CIO). Førkrigstiden og derefter selve krigen kan midlertidigt afbryde denne radikaliserings, især hvis et betydeligt antal arbejdere bliver optaget i krigsindustrien. Men denne afbrydelse af radikaliserings kan ikke vare længe. Den anden fase af radikaliserings vil antage en mere markant karakter. Spørgsmålet om dannelsen af et uafhængigt arbejderparti vil komme på dagsordenen. Vores overgangskrav vil vinde stor popularitet. På den anden side vil de fascistiske, reaktionære tendenser trække sig tilbage i baggrunden, indtage en defensiv holdning og afvente et gunstigere øjeblik. Dette er det nærmeste perspektiv. Intet er mere fuldstændig uværdigt end at spekulere over, om det vil lykkes os at skabe et magtfuldt revolutionært lederparti. Forude ligger et gunstigt perspektiv, der giver al mulig begrundelse for revolutionær aktivisme. Det er nødvendigt at udnytte de muligheder, der åbner sig, og opbygge det revolutionære parti.